

ΔΙΠΛΑ ΣΤΟ-N-ΤΑΦΟ ΤΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

Τῆς Δοῦς ΑΛΚΥΟΝΗΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Ποθοῦσα νὰ πάω στοῦ Κάστρου, νὰ δῶ τίς ξεθαμένες τοῦ Μίνωα μεγαλοκατοικίες, νὰ δῶ τὰ πομαβρισμένο ἀπὸ τὸ σέρσιμο τοῦ χρόνου θάμα, νὰ χορτάσουν τὰ μάθια μου τέχνη, νὰ γεφτεῖ Κρήτη ἢ καρδιά μου, νὰ πάρει φουσᾶτο, καὶ ν' ἀναντρανίσει. Μὰ ἡ λαχτάρα μου ἦ μεγάλη, ἦταν νὰ πάω σ' ἕνα χωματοκόρφι, ὅπως μοῦ λέγανε, νὰ δῶ τὸν ντόπο π' ἀκριβοφύλας, κεῖ νο τὸ στοχασιάρικο θεριό, ποῦπιασε μιὰν ἡμέρα τὸ κοντύλι του καὶ βγήκε σὰν τὰ γριοπούλι νὰ φτεροπατήσει πάνω στὴ γῆ, νὰ μαζώξει τὸν ἀνθὸ τῆς, τὸ μέλι τῆς, νὰ βρεῖ τὰ γύρεφτο, τὰ γκαλιόσει τὰ χαράκια τῆς, νὰ τραντάξει τὰ μπέθια τῆς καὶ νὰ χωρέψει μὲ τὰ στοιχεῖά τῆς, τὰ βαθυχωσμένα.

Φουριόζα τὰδα ὄλα τὰλλα, γιὰτ' εἶχα βιάση, νὰ φτιάξω κοντὰ του. Ὁ δρόμος, δὲν εἶναι πολὺς, ἀπὸ τὴ μπόλη. Κι' ἔτρεχα σὰ νὰ με κνηγοῦσανε. Σὰ νὰ με σπρώχνανε δυνατάρικα καὶ δὲν εἶχα τότες μουνδὲ πόδια, μουνδὲ κορμὶ καθόλου, παρὰ μιὰ καρδιά πὸν γλάκα ἀλαχάνιαστα, πὸν φτεροχτύπα λαχταρισμένη καὶ τριπλοσάλταρε, σὰν τὸ πουλί, πὸν κνηγᾷ τὸν ἥλιο. Καὶ μιὰ στιγμή, θωρῶ τὸ χωματοβούνι, ἀπλοφτερουγισμένο σὰν τὸν ἀετό, νὰ κοίτεται βαρυσπασμένο. Τόση χαρὰ εἶχα, τόση τάρραξη ἐνοιωθα μέσα μου, πὸν ἀθέλητα μου, ἀνέβαινα τὰ πλατύσκαλα ἐκεῖνα

πᾶρχίζαν ἀπὸ τὰ ριζὰ τὰσπροχωμάτων, τρία—τρία. Γοργοχτύπα ἢ καρδιά μου, μοῦ φάνηκε σὰ νᾶλωνα, σὰ νὰ γλυκόςτασε στοῦ νοῦ μου καὶ τὸν καταλάγιαζε. Λίγα ναι τὰ σκαλιά,—γιατὶ καλὰ ψηλῆ, δὲν εἶναι ἢ κορφή. Κιὼς ἔφταξα ἀπάνω, ἀπόμεινα, σὰν τὴν ἀπολιθωμένη. Σέρθηκε ἢ μαθιά μου στοῦ χῶμα, στίς φτεμένες ἀστιβίδες, ἀναλέχτηκε στὸν κνπαρισένιο ἀγγιόθωρο σταβρό, στρατάρισε στὰ χαράκια, ξαπλώθηκε στοῦ Κάστρου ὄλα κερο, ὅστερα σέρθηκε στὴ θάλασσα, κιεχάθηκε... Κι' ἔμεινα δὲ ξέρω πόση ὥρα ἔτσι, δίχως σιλοϊκά, δίχως καρδιά, δίχως κορμὶ καθόλου. Δὲς καὶ κάτι βαρὺ, βαρύτερο ἀπὸ μένα ἀλογάριστα, πέρα σὰν τὸ βοριά ἀπὸ πάνω μου καὶ μὲ παράσερνε. Μὲ παράσερνε καὶ γινόμενον σκόνη, γινόμενον τίποτα καὶ χανόμενον, στὴ βαρυσπασμένη τῆ δική του. «Πήγαινε πιὸ κοντὰ», μᾶναμάζωξε ὁ ὁδηγός μου. Κιὰ πόσωσα δυσκολόφερτα τῶρα, κιὰπόγυρα στὸν κνπαρισένιο σταβρό, στὴ στερνὴ κατοικία, πὸν μοιάζει σὰ μπουκωμένο σπηλιάρι, τὰκριβογιού τοῦ τόπου μας, τοῦ παινεμένου... Ὅλα εἶναι, ὅπως τοῦ ταιριάζουν. Πῆγε νὰ τοῦ κάμει κακὸ ἢ Ἐκκλησία, καὶ τὸν ἔδιωξε ἀπὸ τὰ «καθιερωμένα» τῆς, καὶ τοῦδωσε τ' ἀνάθεμα. Μὰ θᾶταν ντροπῆς δουλειά, νὰ θάφταμε κείνο τὸν ἄθροπο σὶὰ μνήματα τὰ

συνηθιάρικα, νὰ τοῦ γυτέβαμε λουλούδια, νὰ τοῦ στέναμε μάρμαρα καὶ θυμιατήρια νὰ τοῦ καίγαμε. Αὐτὸς στὴ ζωὴ του ἐπάλαιψε τὸ χαράκι. Ἀγκάλιασε τὰγκάθια, τραγούδηξε τὸ χῶμα, τὸ μονόσκετο.

Τὸ μνήμα πὸν θὰ τοῦ στελιώναμε, θᾶταν πολὺ γελαστικό, κακοριζικό θᾶμοιαζε. Θᾶδειχνε πὸς ἔμεῖς, ποτέ, δὲν πήραμε χαμπάρι, ἀπὸ Καζαντζάκη. Δὲ τοῦπρεπαν κεινοῦ παπάδες καὶ ψαλτήρια· δὲ τοῦστεκαν νεκρότοποι καὶ θυμιατά, κι' εἰκόνες.

Θυμοῦμαι τῶρα τὰ λόγια νιοῦς κρητικοῦ βρακὰ ποῦντνε τᾶναι στοῦ θαμότου. «Τέθειους ἀνθρώπους, δὲ τσοὶ θάβγουνε νεκροθάφτες». Ταιριαστὴ εἶναι κείνη ἢ βγοράδα, τὰσπροβούνι, πὸν τὸν στένει βιγλάτορα. Ταιριαστὸς ὁ ψηλὸς σταβρός, μὲ τᾶμαστόρεντο κνπαρισί, τὸ ροζιασμένο. Γυμνιασμένος ἀπὸ τὸ λουστρο καὶ τὰ χρυσάφικα, δὲν εἶναι ὁ σταβρός στολίδι. Μὰ μπρὸς στοῦ ξαπλωχρισμένο ξύλο τὸ βροχόδερτο, ἀνατριχιάζει ὁ ἀνθρώπος καὶ γιομίζει, ὄλα κερα. Χιλιοταίριαστα τὰ χαράκια τὰ γιαιστερά, πὸν στέκονται βαρυσπαστα καὶ τὸν σκεπάζουνε. Δὲ βᾶστα νὰ τὸ κρατήξει τέθειο θεριό, τὸ χῶμα μοναχό του. Ἦταν τοῦ Γιούχτα ὁ γιός, ὁ χαϊδεμένος. Κι' ἄλλος κανεὶς δὲ θὰ τὸν ἔκανε καλὰ, νὰ τὸν βαστάξει ἀκούνητο, νὰ τὸν πετρώσει... Σὰν θω-

ροῦσα τὰ χαράκια, θάρου να πὸς διάβαζα μιὰ σελίδα, ἀπὸ κάποιον γραφτό του. Ἔτσι κιὸί λέξεις του ἴδια χαράκια μοιάζονε, ἀπελέκητα. Τραχειὰ χαράκια, τζονγκρερὰ, βαρυσπασμένα... Πάνω ἀπὸ τίς πέτρες, αἰστανόμενα νὰ τὰ ρᾶσει ἢ Κρήτη ὄλακερη. Νὰ χτυπᾷ, νὰ γιομίζουν ἀγριότη τὰ στήθια τῆς, νὰ γιομίζουν τιμὴ κιάντρεῖα, νὰ λυγιέται τὴν ἔβλεπα καὶ νὰ σαλέβη, μ' ὄλη τὴ λεβεντωσύνη τῆς. Χαράκι θᾶταν ἢ καρδιά, καὶ τούτεν τοῦ θαμένου. Γιὰτ' εἶχε τόση βᾶσταξη, τόσο στεριά τὴν ἔσφιγγε τὴν Κρήτη στὴν ἀγκαλιὰ του καὶ τὴ ναράριζε, τόσο τᾶμάχι τῆς, ἦταν μεγάλο ἀπάνω του, πὸν ἂν ἦτανε μιὰ σκέτη καρδιά, θὰ ρᾶιζε καὶ θὰ κοματιαζόταν.. Μὰ τοῦτος ὁ ἀνθρώπος τὴν ἀγάπησε τὴν Κρήτη παθιασμένα, τὴν ἔσφιχταγκάλιασε, τὴν ἐνοιωσε, τὴν ἔσφιγγε, τὴν ἔσμιξε μὲ τὸν ἀπατό του, καὶ τὴν ἔβγαλε ὅστερα ἀπὸ μέσα του, πλονμισμένη κιᾶξια ὡς ἦταν, νὰ τὴ δεῖ ὁ κόσμος ὄλος καὶ νὰ ζεσταθεῖ, νὰ τὴ θαμάζει... Μὰ κεί πὸν θᾶρονονα τὸ πετροκοπιό, ἔπεσε ἢ μαθιά μου στίς δυὸ σειρὲς τὰ γράμματα,—παρμένα πάλι ἀπὸ τὸν ἴδιο—ποῦχονε χαραγμένα σὲ μιὰ πέτρα ἀπάνω: «δὲν πιστεύω τίποτα, δὲ ἐλπίζω τίποτα, δὲ φοβᾶμαι τίποτα. Εἶμαι λέφτερος». Ἀκουσα πολλοὺς νὰ λένε, πὸς ἀφτό δὲ λέει τίποτα, πὸς

(Συνέχεια εἰς τὴν 4ην σελίδα)

ΔΙΠΛΑ ΣΤΟ-N-ΤΑΦΟ ΤΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

(Συνέχεια ἐκ τῆς 1ης σελίδος)

λεῖ κάτω, τὴν ἔπιασ' ἢ μα νισιὰ, ζᾶρωσε, σούφρωσε καὶ χύθηκε νὰ τὸν πνίξει στὴν ἀγκαλιὰ τῆς τῆ σκελετάρικη, σὰν τὸ πουλί... «ὦρα νὰ φύγωμε». Ἀκουσα τὴ φωνὴ τὸν ἀνθρώπο. Νὰ νικήσει τοὺς φόβους, νὰ μπροσδιβεῖ τίς πίστες, νὰ παραμερίσει ἀκόμη καὶ τίς ἐλπίδες, τίς δεμένες μὲ τὸν ἀνθρώπο ἀξεχώριστα, γιὰ νᾶναι λέφτερος. Τέλεια λέφτερος... Μὰ πέθανε, κὴ καρδιά του ἦταν ἀρρεφτη κιᾶμέρωτη, σὰν τὴ θάλασσα. Πολλὰ ἐζήτηξε ἀπ' τὴ μοῖρα τὴν ἀνθρώπινη. Πολὺ μέλι τῆς ἔσφιγγε. Καὶ σὰν εἶδε κείνη πὸς κόντεβε νὰ τὴ βάλ-

λει κάτω, τὴν ἔπιασ' ἢ μα νισιὰ, ζᾶρωσε, σούφρωσε καὶ χύθηκε νὰ τὸν πνίξει στὴν ἀγκαλιὰ τῆς τῆ σκελετάρικη, σὰν τὸ πουλί... «ὦρα νὰ φύγωμε».

Ἀκουσα τὴ φωνὴ τὸν ἀνθρώπο. Νὰ νικήσει τοὺς φόβους, νὰ μπροσδιβεῖ τίς πίστες, νὰ παραμερίσει ἀκόμη καὶ τίς ἐλπίδες, τίς δεμένες μὲ τὸν ἀνθρώπο ἀξεχώριστα, γιὰ νᾶναι λέφτερος. Τέλεια λέφτερος... Μὰ πέθανε, κὴ καρδιά του ἦταν ἀρρεφτη κιᾶμέρωτη, σὰν τὴ θάλασσα. Πολλὰ ἐζήτηξε ἀπ' τὴ μοῖρα τὴν ἀνθρώπινη. Πολὺ μέλι τῆς ἔσφιγγε. Καὶ σὰν εἶδε κείνη πὸς κόντεβε νὰ τὴ βάλ-

Ἄλκυονη Παπαδάκη